WPŁYNĘŁO
URZĄD MIEJSKI w GŁUCHOŁAZACH
16 -05- 2024
L.dz. ..... zał. .....
Podpis .....

Raport z realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022-2025 oraz efektów jego realizacji

za rok 2023

Kluczowym aktem prawnym regulującym polską politykę wobec alkoholu jest ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Z kolei kwestie związane z przeciwdziałaniem narkomanii zostały uregulowane w ustawie z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii. Do marca 2022r. zadania z zakresu, który obejmują wyżej wymienione ustawy realizowane były w ramach dwóch odrębnych programów tj. Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii. 1 stycznia 2022r. weszły w życie przepisy wprowadzone ustawą o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw, które połączyły programy zwane potocznie „alkoholowe" oraz „narkotykowe" w jeden wspólny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii. W związku z tym uchwalone wcześniej odrębne programy traciły swoją moc z dniem 31 marca 2022r. Ponadto znowelizowane przepisy wprowadziły zmianę odnośnie terminu obowiązywania wspólnego programu. Wcześniej programy „alkoholowe" i „narkotykowe" uchwalane były corocznie, z kolei po zmianie program mógł zostać uchwalony na okres nie dłuższy niż 4 lata.

Mając powyższe na uwadze 30 marca 2022r. Rada Miejska w Głuchołazach podjęła uchwałę Nr XLIV/433/22 w sprawie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiazywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022-2025. Przyjęty program po raz pierwszy ma kilkuletnią perspektywę, a zawarte w nim cele i obszary działań nakładają obowiązek na wskazane w nim podmioty realizacji długofalowych zadań w obszarze uzależnień, o których mówi ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii. Zgodnie z tymi przepisami prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu, a także przeciwdziałaniem narkomanii należy do zadań własnych gmin. Ponadto od 2022r. elementem gminnego programu mogą być również zadania związane z przeciwdziałaniem uzależnieniom behawioralnym.

Polskie ustawodawstwo nie pomija również problemu przemocy domowej o czym świadczy ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (do 2023r. przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie), która do zadań własnych gminy dodaje także podejmowanie działań mających na celu przeciwdziałanie przemocy domowej. Działania w tym zakresie, a zwłaszcza udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą domową podejmowane są również w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomani na lata 2022-2025.

Oprócz tych 3 ustaw podstawą opracowania Gminnego Programu był Narodowy Program Zdrowia na lata 2021-2025, w ślad za którym przyjęto ramy czasowe jego obowiązywania. Gminny Program nie tylko ma ramy czasowe tożsame z Narodowym Programem Zdrowia ale także uwzględnia wyznaczony w nim cel operacyjny dotyczący profilaktyki uzależnień. To właśnie do jego realizacji służą zadania zaplanowane i podejmowane w obszarze uzależnień, gdzie jako realizator m.in. wskazana została jednostka samorządu terytorialnego. Z kolei celem strategicznym jest inicjowanie i wskazywanie kierunków działań zmierzających do zapobiegania oraz rozwiązywania problemów wynikających ze spożywania napojów alkoholowych, używania narkotyków oraz związanych z uzależnieniami behawioralnymi wstępującymi na terenie Gminy Głuchołazy w perspektywie najbliższych lat. Do osiągnięcia tego celu służą przyjęte w

ramach Gminnego Programu cele operacyjne, z którymi powiązano zadania Narodowego Programu Zdrowia w niżej opisanym zakresie.

- ***Cel operacyjny nr 1:***

Inicjowanie i wskazywanie kierunków działań w zakresie edukacji zdrowotnej i profilaktyki w odniesieniu do uzależnień od środków psychoaktywnych (alkohol, narkotyki) oraz uzależnień behawioralnych, a także innych zachowań ryzykownych.

Zadania zrealizowane w 2023 roku powiązane z celem operacyjnym nr 1:

Picie alkoholu przez młodych ludzi jest bardzo częstym zachowaniem ryzykownym. Jego spożywanie przez osoby niepełnoletnie prowadzi w wielu przypadkach do podejmowania innych zachowań ryzykownych i zaburza proces rozwojowy. Mając powyższe na uwadze podejmowano działania z zakresu uniwersalnej profilaktyki uzależnień obejmujące poszerzenie oferty spędzania czasu wolnego skierowane właśnie do najmłodszych mieszkańców naszej Gminy. Jednym z takich działań było zorganizowanie w czasie wakacji przez Gminny Ośrodek Sportu i Rekreacji w Głuchołazach zajęć sportowych i rekreacyjnych dla dzieci i młodzieży podczas programu „Lato z GOSiR". W ramach tego programu zorganizowano cykle wycieczek krajoznawczych, treningi piłki nożnej, seanse plenerowego kina nocnego, trójki kolarskie, zajęcia z siatkówki, nocne biwaki na kąpielisku, turnieje plażowej piłki nożnej, zabawy przy użyciu dmuchanego toru wodnego, rodzinny spływ pontonowy oraz Festyn Uśmiechu. Jak wynika ze sprawozdania złożonego przez GOSiR w okresie od 23.06 – 02.09.2023r. w zajęciach uczestniczyło 1699 osób (liczba ta obejmuje również osoby, które uczestniczyły w kilku rodzajach zajęć).

Z kolei w ramach Akcji BANAN (**B**ez **A**lkoholu **NA**rkotyków i **N**ikotyny) kontynuowano wspieranie przedsięwzięć opartych o programy profilaktyczne, zgodnie ze złożonymi wnioskami. W 2023r. zrealizowano następujące projekty:

1. Organizator – Publiczna Szkoła Podstawowa Stowarzyszenia Rozwoju Wsi Markowice, Polski Świętów, Sucha Kamienica. Projekt profilaktyczny pn. „Rozsądek zamiast uzależnień" – w ramach projektu zorganizowano cykl warsztatów prowadzonych przez pedagoga szkolnego dot. negatywnych skutków używania szkodliwych substancji. Ponadto przeprowadzono konkurs plastyczny, którego celem było stworzenie prac propagujących aktywne spędzanie wolnego, zorganizowano rozgrywki sportowe a także projekcję filmu edukacyjnego poruszającego tematykę uzależnienia od Internetu pt. „Wyloguj się". Na koniec projektu nagrodzono uczestników konkursu plastycznego.
2. Miejsko – Gminna Biblioteka Publiczna w Głuchołazach. Projekt profilaktyczny *„Uzależnieni od sztuki"*– w ramach projektu zrealizowano spektakl profilaktyczny, gdzie w role aktorów wcielili się młodzi ludzie w wieku 10-12 lat. Humorystyczny scenariusz spektaklu poświęcony profilaktyce uzależnień, był pretekstem do pracy nad sztuką, a przede wszystkim, tłem do warsztatowej pracy nad problemem uzależnień. W ramach projektu oprócz spektaklu uczestnicy wykonali własne torby, na których zamieszczone zostały hasła profilaktyczne, które zostały stworzone podczas ubiegłorocznej edycji projektu pn. „Uzależnieni od pisania".
3. Organizator – Sołectwo Sławniowice. Projekt profilaktyczny pn. „Radość bez używek – wakacje bez ryzyka" został przygotowany dla dzieci z terenu

Sławniowic i obejmował wakacyjny wyjazd do Pokrzywnej oraz zorganizowanie zajęć w świetlicy wiejskiej. Zajęcia były tak prowadzone aby podczas zabawy przekazać najmłodszym ważne informacje dot. negatywnych skutków picia alkoholu i sięgania po inne używki, a także niekontrolowanego czasu korzystania z telefonu i Internetu.

4. Organizator – Publiczna Szkoła Podstawowa Stowarzyszenia Rozwoju Wsi Markowice, Polski Świętów, Sucha Kamienica. Akcja profilaktyczna pn. „Zdrowie na pierwszym miejscu!" – celem akcji było kształtowanie u uczniów systemu wartości, który w przyszłości pozwoli im podejmować właściwe decyzje odnośnie substancji uzależniających. W związku z tym m.in. realizowano zajęcia z pedagogiem szkolnym, oglądano film edukacyjny czy wykonano plakaty i gazetki szkolne propagujące zdrowy tryb życia. Zwieńczeniem akcji było ognisko, w którym uczestniczyły dzieci wraz ze swoimi rodzicami.
5. Publiczna Szkoła Podstawowa nr 2 w Głuchołazach. Projekt z zakresu profilaktyki uzależnień pn. *„Postaw na marzenia – nie na uzależnienia"* – w ramach projektu zorganizowano dla uczniów zajęcia nt. zdrowego stylu życia i bezpieczeństwa w sieci. Zrealizowano także program edukacyjno – profilaktyczny – Tydzień Zdrowia Psychicznego, w ramach którego uczniowie wykonali plakaty oraz gazetkę zachęcającą do zdrowego i aktywnego trybu życia. Przeprowadzono także „Dzień Zdrowego Stylu Życia", podczas którego zorganizowano konkurs nt. zdrowego i aktywnego życia oraz ankietę nt. substancji niebezpiecznych dla zdrowia. Psycholog szkolny przeprowadził w klasach V-VIII zajęcia nt. dobrych relacji w klasie szkolnej oraz wpływu używek na zdrowie zarówno fizyczne, jak i psychiczne. Ponadto przeprowadzono pedagogizację rodziców w powyższym zakresie.

W ramach edukacji zdrowotnej na stronie internetowej Urzędu zamieszczono informacje dot. możliwości otrzymania pomocy w trudnych sytuacjach życiowych takich jak np. uzależnienia czy przemoc, zarówno w odniesieniu do osób dorosłych jak i dzieci. Na stronie tej znajdują się też odnośniki do zbioru wiadomości w zakresie uzależnień (w tym uzależnień behawioralnych), FAS (Płodowego Zespołu Alkoholowego) oraz przemocy.

Efekty zrealizowanych działań:

- zagospodarowanie w czasie wakacji czasu wolnego dla 1699 osób, głównie dzieci i młodzieży;
- udział 380 osób (uczniowie, nauczyciele, rodzice) w projektach profilaktycznych ;
- udostępnienie na stronie internetowej www.glucholazy.pl materiałów edukacyjnych z zakresu uzależnień oraz informacyjnych dot. uzyskania pomocy w trudnych sytuacjach życiowych;

Środki finansowe wykorzystane podczas realizacji zadań powiązanych z celem operacyjnym nr 1: **35.664,25 zł**

➢ *Cel operacyjny nr 2:*

Inicjowanie i wskazywanie kierunków działań w zakresie badania problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych (alkohol, narkotyki), uzależnieniami behawioralnymi i innymi zachowaniami ryzykownymi oraz przemocą w rodzinie.

Zadania zrealizowane w 2023 roku powiązane z celem operacyjnym nr 2:

W roku ubiegłym w ramach tego zadania zostały przeprowadzone badania, w wyniku których opracowano Diagnozę problemów społecznych na terenie Gminy Głuchołazy, wobec czego w 2023r. nie realizowano badań w powyższym zakresie.

Cel operacyjny nr 3:

Inicjowanie i wskazywanie kierunków działań w zakresie przygotowywania i podnoszenia kompetencji kadr uczestniczących w realizacji zadań obejmujących profilaktykę i leczenie uzależnienia od alkoholu, narkotyków, uzależnień behawioralnych oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

Zadania zrealizowane w 2023 roku powiązane z celem operacyjnym nr 3:

W ramach tego zadania przeprowadzono szkolenie kierowane do pracowników placówek oświatowych pt. „Procedury reagowania na przemoc wobec dziecka dla przedstawicieli oświaty – „Niebieskie Karty" – rola i zadania szkoły. Dzięki temu szkoleniu pedagodzy szkolni i przedszkolni, a także psychologowie mogli podnieść swoje kompetencje w zakresie zjawiska przemocy domowej oraz sposobów reagowania na przypadki przemocy występujące w obszarze ich pracy zawodowej.

W 2023r. po raz pierwszy przeprowadzono szkolenie z zakresu FASD czyli Spektrum Płodowych Zaburzeń Alkoholowych. Szkolenie to umożliwiło jego uczestnikom poszerzenie wiedzy z zakresu Alkoholowego Zespołu Płodowego (FAS). W szkoleniu wzięli udział pedagodzy szkolni, przedszkolni, wychowawcy świetlicy socjoterapeutycznej oraz przedstawiciel Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej.

Z kolei aby w placówce wsparcia dziennego tj. świetlicy socjoterapeutycznej zadbać o właściwą jakość pracy przeprowadzono superwizję jako formę merytorycznego i psychologicznego wsparcia dla jej pracowników. Dzięki temu pracownicy świetlicy uzyskali od doświadczonego superwizora konstruktywne informacje zwrotne oraz podpowiedzi i wskazówki w zakresie ich pracy. Ma to ogromne znaczenie zwłaszcza w zakresie pracy z dziećmi pochodzącymi ze rodzin zaburzonych, gdzie występują problemu związane z uzależnieniami czy przemoc.

Efekty zrealizowanych działań:

- przeszkolenie 16 pracowników oświaty w zakresie reagowania na przemoc wobec dziecka ;
- przeszkolenie 20 pracowników placówek oświatowych w zakresie FASD;
- udział 5 wychowawców placówki wsparcia dziennego w superwizji.

Środki finansowe wykorzystane podczas realizacji zadań powiązanych z celem operacyjnym nr 3: **11.964 zł**

➢ *Cel operacyjny nr 4:*

Inicjowanie i wskazywanie kierunków działań w zakresie rozwoju przedsięwzięć profilaktycznych oraz upowszechniania standardów profilaktycznych.

Zadania zrealizowane w 2023 roku powiązane z celem operacyjnym nr 4:

W ramach tego zadania dla uczniów klas IV zrealizowano 6 edycji autorskiego programu profilaktycznego pn. „Czarodziejskie okno". Jest to program, który wprowadza i w sposób przystępny wyjaśnia zagadnienia dot. cyberprzemocy, uzależnienia od multimediów oraz bezpieczeństwa w sieci. Podczas jego realizacji uczniowie w zależności od wieku zdobywają praktyczną wiedzę na temat chronienia siebie przed tajemniczymi nieznajomymi, reagowania na cyberprzemoc oraz zapobiegania zachowaniom ryzykownym w sieci.

Z kolei w klasach V w trzech szkołach podstawowych oraz w 10 grupach łączonych obejmujących uczniów klas V- VIII kontynuowano realizację rekomendowanego programu profilaktyki uniwersalnej pn. „Debata". Celem ogólnym tego programu jest wzmocnienie postaw pro-abstynenckich u nastolatków stojących przed progiem inicjacji alkoholowej. Natomiast cele szczegółowe to :

- wzrost wiedzy o możliwościach rozwoju bez używania substancji psychoaktywnych i zmiana błędnych przekonań normatywnych (pro - alkoholowych norm środowiskowych),
- klaryfikacja wartości w kierunku promocji zdrowego stylu życia,
- wzmocnienie tendencji do podejmowania abstynencji w sytuacji nacisków środowiskowych - osłabienie siły presji rówieśniczej oraz presji ze strony środowiska dorosłych.

Program adresowany jest przede wszystkim do uczniów klas V i VI, gdyż jak wynika z różnych badań właśnie w tym wieku młodzież bardzo często podejmuje inicjację alkoholową. Został on przeprowadzony w okresie od marca do kwietnia 2023r., czyli przed wakacjami. Termin ten został wybrany nieprzypadkowo, bowiem podczas wakacji mają miejsce sytuacje sprzyjające sięganiu po alkohol. W związku z tym realizację „Debaty" zaplanowano tak aby dzięki udziałowi w programie przynajmniej niektórzy młodzi ludzie podjęli właściwą decyzję zdrowotną.

Programem profilaktycznym objęci zostali także najstarsi uczniowie. Dla nich przewidziano i zrealizowano 4 edycje programu pn. „ARS, czyli jak dbać o miłość?". Program ten adresowany jest do uczniów w wieku 16-19 lat oraz ich rodziców i nauczycieli. Jego głównym celem jest ograniczenie niekorzystnych następstw zdrowotnych, prokreacyjnych i społecznych związanych z używaniem i nadużywaniem substancji psychoaktywnych przez młodzież wchodzącą w dorosłe życie. Z kolei szczegółowe cele programu to:

- zwiększenie u uczestników programu umiejętności i postaw pomocnych w unikaniu używania substancji psychoaktywnych, zwłaszcza umiejętności spostrzegania zagrożeń i asertywnego stawiania granic,
- zwiększenie u uczestników programu wiedzy o konsekwencjach używania substancji psychoaktywnych dla życia rodzinnego i zdrowia prokreacyjnego.

Program ma wzbudzić u młodzieży refleksję nad ważnymi dla nich wartościami. Jego oryginalnym założeniem jest otwarte i konsekwentne odwołanie się do najbardziej cenionej wartości w życiu ludzkim jaką jest miłość, a mniej do dotychczas stosowanych

motywów w rodzaju zdrowia jako takiego lub wolności jako takiej. Zdrowie i wolność są tu rozumiane jako elementy sprzyjające odpowiedzialnej miłości oraz zdrowiu i prawidłowemu rozwojowi kolejnego pokolenia. Program ten spotkał się z tak dobrym przyjęciem, iż w jednej ze szkół zrealizowano jeszcze 3 jego edycje.

Ponadto dzięki przeszkoleniu w latach poprzednich nauczycieli i uzyskaniu przez nich certyfikatów uprawniających do realizacji rekomendowanych programów profilaktycznych programy takie jak „Przyjaciele Zippiego", „Program Domowych Detektywów" czy „Fantastyczne Możliwości" były realizowane na bieżąco na terenie macierzystych szkół przeszkolonych pedagogów.

Efekty zrealizowanych działań:

- realizacja przez zewnętrznych specjalistów 3 programów profilaktycznych, w tym 2 rekomendowanych (Czarodziejskie okno, Debata, „ARS, czyli jak dbać o miłość?");
- zrealizowanie w szkołach podstawowych 17 edycji rekomendowanego programu profilaktycznego;
- zrealizowanie w szkołach podstawowych 6 edycji autorskiego programu profilaktycznego;
- zrealizowanie w szkołach ponadpodstawowych 7 edycji rekomendowanego programu profilaktycznego;
- udział w rekomendowanym programie profilaktycznym 276 uczniów szkół podstawowych,
- udział w autorskim programie profilaktycznym 109 uczniów szkół podstawowych,
- udział w rekomendowanym programie profilaktycznym 168 uczniów szkół ponadpodstawowych,
- realizacja 3 różnych rekomendowanych programów realizowanych przez przeszkolonych nauczycieli (Domowi Detektywi, Przyjaciele Zippiego, Fantastyczne Możliwości);
- udział 366 uczniów, 23 nauczycieli oraz 396 rodziców w rekomendowanych programach profilaktycznych realizowanych przez przeszkolonych nauczycieli.

Środki finansowe wykorzystane podczas realizacji zadań powiązanych z celem operacyjnym nr 4: **22.990 zł**

- ***Cel operacyjny nr 5:***

Inicjowanie i wskazywanie kierunków działań w zakresie pomocy dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym oraz pomocy dla osób doznających przemocy w rodzinie.

Zadania zrealizowane w 2023 roku powiązane z celem operacyjnym nr 5:

W trybie otwartego konkursu ofert ogłoszonego przez Burmistrza Głuchołaz przekazano dotację Polskiemu Komitetowi Pomocy Społecznej w Głuchołazach na prowadzenie placówki wsparcia dziennego w formie specjalistycznej.

Placówka swoją pomocą łącznie obejmowała ok. 30 dzieci w wieku 6-16 lat z rodzin alkoholowych, ubogich i niewydolnych wychowawczo. Organizowała różnego rodzaju zajęcia oraz czas wolny zarówno w czasie roku szkolnego, jak i w okresie wakacji i ferii zimowych. Dzięki temu 30 dzieci uczestniczyło w tzw. Akcji Letniej, a 8 wyjechało na

kolonię. Podopieczni placówki mieli także możliwość uczestniczenia w zajęciach edukacyjnych, psychoedukacyjnych, socjoterapeutycznych, logopedycznych, korekcyjno – kompensacyjnych, ogólnorozwojowych, profilaktyczno - wychowawczych oraz korzystania z pomocy psychologa. Ponadto brali udział w programach profilaktycznych z zakresu uzależnień, zapobiegania przemocy oraz bezpieczeństwa i udzielania pomocy. Współpracowano także z rodzicami dzieci uczęszczających do świetlicy, których także angażowano w działalność placówki.

W 2023r. kontynuowano działalność punktu konsultacyjnego. Członkom rodzin, w których występuje przemoc oraz choroba alkoholowa, a także innym osobom potrzebującym pomocy udzielano bezpłatnych porad prawnych, psychologicznych, wsparcia oraz informowano o możliwościach uzyskania pomocy. W punkcie z poradnictwa skorzystały 34 osoby, w tym 20 z rodzin, w których występuje problem alkoholowy, 18 – przemoc, 5- problemy związane z narkotykami. Niektóre osoby kilkakrotnie korzystały z poradnictwa i łącznie udzielono 65 porad, w tym prawne, psychologiczne i informacyjno - wspierające. Oprócz porad w sprawach bezpośrednio związanych z problemem przemocy czy alkoholizmem w rodzinie - pomagano także w sprawach spadkowych, alimentacyjnych, sprawowania wyłącznej opieki nad dzieckiem, ustaleniem ojcostwa itp. Punkt czynny był 12 godzin w miesiącu (4 godziny porady prawne, 4 godziny – poradnictwo informacyjno - wspierające oraz 4 godziny pomoc psychologiczna).

Dzieciom z rodzin dotkniętych przemocą oraz alkoholizmem udzielana była także pomoc psychologiczna (8 godzin miesięcznie). Psycholog pracował z dziećmi, które kierowane były do niego w ramach procedury „Niebieskie Karty", a także przez pedagogów szkolnych czy kuratorów sądowych w związku ze zgłaszanymi problemami. Problemy te najczęściej dotyczyły zaburzeń lękowych, obniżonej samooceny, obniżonego nastroju, nadmiernego poczucia odpowiedzialności, trudności w funkcjonowaniu w grupie, trudności szkolnych, zachowań destrukcyjnych i autodestrukcyjnych, niedostatku wsparcia, zrozumienia ze strony rodziców, poczucia odrzucenia i zaburzeń emocjonalnych. Spora grupa dzieci zgłaszała też trudności w funkcjonowaniu społecznym, szczególne w kontaktach z rówieśnikami. Z pomocy psychologicznej skorzystało 20 dzieci w przedziale wiekowym 3-17 lat: w tym 2 dzieci, które doświadczyły przemocy fizycznej, 4- psychicznej, 4 – zaniedbania, 7 dzieci - było świadkami przemocy, 7 - pochodziło z rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty", 4 - z rodzin, gdzie występuje problem alkoholowy, 3 –z rodzin z problemem narkotykowym, 4 - dzieci doznało przemocy od nietrzeźwego rodzica. Z pomocy i poradnictwa psychologa w 2023r. skorzystało także 15 rodziców. Zgłaszali oni głównie trudności związane z relacjami z dziećmi, rozumieniem ich trudnych zachowań oraz w konsekwentnym stawianiu granic. Rodzice zgłaszający się po pomoc m.in. otrzymują wskazówki jak reagować na trudne zachowania i emocje dzieci, jak prowadzić rozmowę bez agresji i przemocy, a także jak prawidłowo stawiać granice.

W 2023r. punkt konsultacyjny przeniesiony został do nowego, wyremontowanego i wyposażonego pomieszczenia przy Alei Jana Pawła II. Dzięki temu także osoby niepełnosprawne mają dostęp do świadczonego tam poradnictwa. Ponadto wyremontowano przyległą salę konferencyjną, gdzie odbywają się spotkania m.in. Zespołu Interdyscyplinarnego, grup pomocniczo – diagnostycznych oraz prowadzone są szkolenia.

Po raz kolejny przeprowadzone zostały warsztaty umiejętności wychowawczych dla rodziców. Tym jednak razem odbyły się one pt. „A ja rosnę i rosnę...." i stanowiły część drugą warsztatów prowadzonych w latach poprzednich pt. „Kocham, lubię, szanuję... czyli o wychowaniu bez przemocy". Warsztaty odbywały się w Świetlicy Socjoterapeutycznej w

Głuchołazach. Udział w zajęciach pozwolił uczestnikom na wymianę doświadczeń z prowadzącymi zajęcia ale też z rodzicami będącymi w podobnej sytuacji życiowej. Stanowiło to pewnego rodzaju wsparcie w pokonywaniu trudności związanych z opieką i wychowaniem dzieci. Uczestnictwo w zajęciach pozwoliło także na:

1. wzmocnienie kompetencji wychowawczych uczestników;
2. nabycie umiejętności pozwalających na lepszą komunikację z dzieckiem,
3. nabycie umiejętności pozwalających na budowanie prawidłowej relacji z dzieckiem;
4. budowanie własnej wartości i obrazu siebie jako dobrego, zaangażowanego rodzica;
5. nabycie umiejętności spędzania wolnego czasu z dzieckiem;
6. nabycie umiejętności rozmowy z dzieckiem na tematy trudne i drażliwe.

Metody zastosowane podczas realizacji zajęć miały dla uczestników nie tylko walor edukacyjny, ale stanowiły także ciekawą formę spędzenia czasu, pobudzały wyobraźnię i zachęcały do współpracy i aktywności. Warsztaty obejmowały 12 godzin i uczestniczyło w nich 12 osób.

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej zobowiązała do posługiwania się nią, poza policją, pomocą społeczną i oświatą, również gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych. W związku z tym Członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Głuchołazach zajmowali się problemem przemocy domowej. Czynności podejmowane były w ramach procedury „Niebieskie Karty" uruchamianej głównie przez policjantów i pracowników socjalnych. Przewodnicząca Komisji powołana została w skład 13 grup roboczych, a po nowelizacji ustawy – grup diagnostyczno – pomocowych, pracujących nad indywidualnym przypadkiem przemocy domowej (liczba ta dotyczy tylko grup powołanych w 2023r.). Nadal też Przewodnicząca Komisji reprezentuje Komisję w Zespole Interdyscyplinarnym.

Efekty zrealizowanych działań:

- działalność placówki wsparcia dziennego w formie specjalistycznej;
- objęcie opieką w/w placówki 30 dzieci i ich rodziców;
- działalność punktu konsultacyjnego, w ramach której udzielono 65 porad dla 34 osób;
- objęcie pomocą psychologiczną 20 dzieci i 15 rodziców;
- wyremontowanie i wyposażenie punktu konsultacyjnego oraz sali konferencyjnej,
- udział 12 osób w warsztatach kompetencji rodzicielskich;
- udział członka GKRPA w pracach 13 grup diagnostyczno - pomocowych .

***Środki finansowe wykorzystane podczas realizacji zadań powiązanych z celem operacyjnym nr 5*: 407 849,48 zł**

Cel operacyjny nr 6:

Inicjowanie i wskazywanie kierunków działań w zakresie ograniczania dostępności alkoholu i zapewnienia egzekwowania przepisów.

Zadania zrealizowane w 2023 roku powiązane z celem operacyjnym nr 6:

Zgodnie z ustawą z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi Członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych opiniowali wnioski przedsiębiorców starających się o wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w miejscu i poza miejscem sprzedaży odnośnie zgodności z przepisami wykonawczymi ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. W 2023r. zaopiniowano 13 takich wniosków. W ramach swojej działalności Komisja przeprowadziła także 9 kontroli placówek handlowych i gastronomicznych w zakresie przestrzegania warunków i zasad korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, w trakcie których skontrolowano 10 placówek.

Efekty zrealizowanych działań:

- przeprowadzenie przez GKRPA 9 kontroli w zakresie przestrzegania warunków i zasad korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz skontrolowanie 10 placówek prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych;
- zaopiniowanie 13 wniosków o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych;

Środki finansowe wykorzystane podczas realizacji zadań powiązanych z celem operacyjnym nr 6: **w ramach działalności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych opisanej w Celu operacyjnym nr 7**

➢ *Cel operacyjny nr 7:*

Inicjowanie i wskazywanie kierunków działań w zakresie redukcji szkód, leczenia, rehabilitacji i reintegracji społecznej osób uzależnionych (alkohol, narkotyki, uzależnienia behawioralne) i ich bliskich

Zadania zrealizowane w 2023 roku powiązane z celem operacyjnym nr 7:

W 2023r. tak jak w latach poprzednich działała Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Komisja pracowała w 2 zespołach zajmujących się motywowaniem osób nadużywających alkoholu do podjęcia leczenia odwykowego oraz w zespole kontrolującym placówki handlowe i gastronomiczne w zakresie przestrzegania warunków i zasad korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Członkowie Komisji uczestniczyli w 25 posiedzeniach, w tym w 12 dyżurach motywujących, podczas których przeprowadzane były rozmowy ze zgłoszonymi osobami oraz członkami ich rodzin. Wystosowano łącznie 53 informacje o posiedzeniach Komisji oraz zaproszenia, do niektórych osób po kilka razy.

W ubiegłym roku Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Głuchołazach przyjęła 13 zgłoszeń dot. osób nadużywających alkoholu i 3 razy wystąpiła do sądu o zobowiązanie do leczenia odwykowego.

W ostatnich latach Komisja odnotowuje mniejszą liczbę wpływających do niej zgłoszeń dot. osób nadużywających alkoholu. Trudno jednak jednoznacznie wskazać przyczynę takiego stanu rzeczy. Można jedynie domniemywać, że jest to związane z tym, że dużo osób z kręgu nadużywających alkoholu zostało już zgłoszonych. Część z nich prawdopodobne odbyła leczenie odwykowe i nadal utrzymuje abstynencję. Część z kolei

podjęło leczenie ale co jakiś czas „zapija", potem jednak wraca do abstynencji. W takiej sytuacji rodziny już nie ponawiają zgłoszenia, wiedzą bowiem jak będzie przebiegać picie alkoholu i czym się skończy. Są pewnie i tacy, którzy pomimo leczenia (nawet wielokrotnego) nadal piją i nie zmieniają swojej sytuacji życiowej. W tym przypadku rodziny mogły już zrezygnować z podejmowania prób leczenia swojego bliskiego i albo zaakceptowały taki stan, albo zostawiły go sobie samemu. Wobec powyższego do Komisji trafiają prawdopodobnie głównie zgłoszenia osób, które jeszcze nie widnieją w jej ewidencji. Są tam także takie, które dotyczą osób kilkukrotnie zgłaszanych i nadal pijących. W związku z tym są one nadal zgłaszane do Gminnej Komisji, z nadzieją, że może tym razem się uda i podejmą one leczenie odwykowe. Należy jednak pamiętać, że ilość wniosków wpływających do Gminnej Komisji Rozwiazywania Problemów Alkoholowych nie odzwierciedla całego problemu. Alkoholizm dotyka bowiem wiele osób, które jednak nigdzie nie są rejestrowane.

Mając na uwadze fakt, że psychoterapia uzależnienia od alkoholu wymaga aktywności pacjenta i jego wewnętrznej motywacji, wykonując czynności w ramach procedury zobowiązania do poddania się leczeniu odwykowemu Członkowie Komisji starają się zmotywować osobę uzależnioną do rozpoczęcia leczenia i zmiany swojego życia. W tym celu wykorzystują zgromadzony materiał tj. zgłoszenie, informacje, notatki służbowe itp. Jednak często dzieje się tak, iż pomimo skierowania przez Komisję osoby nadużywającej alkoholu na leczenie odwykowe nie zgłasza się ona do Poradni lub zaczyna leczenie - ale go nie kończy. Czasami też zdarzają się osoby, które w ogóle nie chcą się leczyć. W takim przypadku, kiedy zachodzą ustawowe przesłanki Gminna Komisja występuje do Sądu Rejonowego w Prudniku z wnioskiem o przeprowadzenie badania przez biegłych sądowych w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i zastosowanie leczenia odwykowego. Postanowienie wydane przez sąd ważne jest 2 lata, a po tym okresie procedurę trzeba zaczynać od początku. Wobec takiego rozwiązania do Komisji trafiają osoby, które były już wcześniej zgłaszane i kierowane do sądu.

W ramach powyższego zadania oprócz Gminnej Komisji działało stowarzyszenie abstynenckie, któremu w drodze otwartego konkursu ofert ogłoszonego przez Burmistrza Głuchołaz udzielono dotacji na realizację zadania publicznego pn. *„Prowadzenie działań skierowanych do osób uzależnionych, abstynentów i ich rodzin przez prowadzenie Klubu Abstynenta"*. Dotację w wysokości 46. 000 zł otrzymało Stowarzyszenie Klubu Abstynenta „AZYL". Stowarzyszenie w ramach zadania prowadziło klub abstynenta oraz podejmowało działania wspierające abstynencję osób uzależnionych od alkoholu oraz zdrowienie ich rodzin. Dzięki ich działaniom trzeźwe osoby uzależnione mogły uzyskać pomoc i wsparcie w trudnych dla siebie chwilach. Ma to ogromne znaczenie zważywszy na fakt, że stres, frustracja, strach czy uczucie bezsilności bardzo często sprzyjają sięgnięciu po alkohol. To z kolei w przypadku alkoholików nie kończy się na jednorazowym upiciu tylko zazwyczaj uruchamia różnej długości i intensywności ciąg alkoholowy. Dlatego aby zapobiegać takim sytuacjom środowiska abstynenckie oprócz stałej działalności klubowej organizują rożnego rodzaju imprezy okolicznościowe oraz wyjazdy trzeźwościowe. W 2023r. był to wyjazd do Częstochowy, w którym wzięło udział 20 osób. Przeprowadzono także warsztaty rehabilitacyjne obejmujące „Trening radzenia sobie ze złością", z którego skorzystało również 20 osób.

Efekty zrealizowanych działań:

- przeprowadzenie 13 posiedzeń i 12 dyżurów GKRPA, podczas których podejmowano tematy związane z profilaktyką uzależnień oraz prowadzono rozmowy motywujące do podjęcia leczenia odwykowego;
- przeprowadzenie z 8 osobami rozmów motywujących do podjęcia leczenia odwykowego oraz rozmów z 14 członkami ich rodzin;
- złożenie przez GKRPA do Sądu Rejonowego w Prudniku 3 wniosków dot. zobowiązania do leczenia odwykowego;
- przekazanie dotacji organizacji pozarządowej działającej na rzecz osób uzależnionych od alkoholu oraz ich rodzin;
- działalność klubu abstynenta;
- udział 20 osób uzależnionych i członków ich rodzin w warsztatach rehabilitacyjnych.

Środki finansowe wykorzystane podczas realizacji zadań powiązanych z celem operacyjnym nr 7: **74.352,64zł**

Ogółem w 2023r. na realizację działań podjętych w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywana Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022-2025 wydano łączną kwotę 552.820,37 zł. Wpływy z tzw. korkowego w 2023r. wyniosły 582 127,47 zł. Środki pochodzące z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych mogą zostać wykorzystane tylko na realizację Gminnych Programów, a środki niewykorzystane w danym roku budżetowym przeznaczane są na realizację Programu w kolejnym roku.

W 2023r. dzięki wyżej wymienionym środkom w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywana Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022-2025 podejmowano różne działania zmierzające do zapobiegania oraz rozwiązywania problemów wynikających ze spożywania napojów alkoholowych, używania narkotyków czy związanych z uzależnieniami behawioralnymi. Planując działania starano się aby obejmowały one płaszczyzny, na których występują bądź mogą wystąpić powyższe problemy. Upraszczając można więc powiedzieć, że edukowano, informowano, szkolono, pomagano czy kontrolowano. Jednak za wszystkimi tymi określeniami, kryją się konkretne działania. Dzięki nim dzieci z rodzin zagrożonych lub rodzin, w których już występują problemy miały gdzie bezpiecznie spędzać czas wolny po lekcjach. W czasie lekcji mogły natomiast uczestniczyć w programach profilaktycznych, dzięki którym być może podejmą właściwe decyzje w sytuacjach związanych z alkoholem czy narkotykami. To z kolei może skutkować tym, że w przyszłości nie będą mieć problemów z tymi środkami, a ich rodziny będą żyć spokojnie.

Dzięki realizacji Gminnego Programu w 2023r. nauczyciele mogli podnieść swoje kompetencje odnośnie profilaktyki uzależnień. Dzięki temu na terenie gminy, a zwłaszcza w placówka gdzie przebywają dzieci jest coraz więcej specjalistów, którzy mogą zdiagnozować problemy dziecka i udzielić mu odpowiedniej pomocy.

Z kolei realizacja programu „Lato z GOSiR" pozwoliła na zorganizowanie zajęć podczas wakacji, czyli w okresie kiedy dzieci podczas nieobecności rodziców mają najwięcej wolnego czasu i swobody. Wtedy też bardzo często przychodzą im do głowy

różne pomysły, wśród nich także te niebezpieczne dla zdrowia. Aby właśnie zadbać o zdrowie psychiczne najmłodszych, zwłaszcza w obszarze uzależnień czy przeciwdziałania przemocy realizowane były rekomendowane programy profilaktyczne, a także udzielano pomocy psychologicznej. Korzystały z niej nie tylko dzieci ale także ich rodzice, bo Gminny Program to nie tylko działania dla dzieci ale także dla osób dorosłych. To właśnie osoby dorosłe mogły korzystać z pomocy zarówno prawnej, psychologicznej jak i informacyjnej w sytuacjach alkoholizmu, narkomanii czy przemocy domowej.

W ramach Gminnego Programu pomyślano także o tych, którzy znaleźli się w błędnym kole uzależnienia i potrzebują pomocnej dłoni. Z pewnością mogli ją znaleźć w klubie abstynenta, który funkcjonował dzięki udzielonej dotacji. Natomiast ci, którzy nie widzą u siebie problemu (bo taki jest mechanizm uzależnienia), mimo to ich bliscy szukają dla nich ratunku, mogli skorzystać z możliwości jakie daje procedura zobowiązania do podjęcia leczenia odwykowego prowadzona przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Komisja zwracała uwagę także na inne problemy, w tym przemoc domową o czym świadczy udział jej członka w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego czy grup diagnostyczno - pomocowych. Dzięki temu rodziny, w których występuje przemoc objęte były interdyscyplinarną pomocą różnych specjalistów.

Podejmowane były także działania mające na celu sprawdzenie przestrzegania przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Gminna Komisja przeprowadzała kontrole placówek handlowych i gastronomicznych sprzedających napoje alkoholowe. Każda taka kontrola była sygnałem, że szczególnie ważne jest aby alkohol sprzedawany był zgodnie z prawem, zwłaszcza w kontekście jego sprzedaży osobom niepełnoletnim.

Reasumując w ramach Gminnego Programu w 2023r. podejmowano działania, które zgodnie z definicją profilaktyki uzależnień miały na celu ograniczanie rozmiarów używania lub nadużywania substancji psychoaktywnych oraz zapobieganie różnorodnym problemom z tym związanym zanim one wystąpią, a także uznając, że przemoc narusza podstawowe prawa człowieka - działania na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.

NACZELNIK WYDZIAŁU
Organizacyjno-Administracyjnego
mgr Marzena Wróbel